

LA VEU DEL CENTRE CATALA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

En lo local del CENTRE CATALÁ, Passatge del Crèdit, n.º 7, 1.ª, y Baixada de Sant Miquel, 5, 1.ª

Pera los anuncis, dirigir-se á la Administració.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona un mes. 0.50 Ptas.
Un trimestre en lo restant de
la Península. 1.50 »
Un trimestre al estranger (U. P.) 2.25 »
Un número sol. 0.10 »

Visita á la Exposició en construcció

Un d' aquestos dias, aprofitant la falta de vigilancia que 's nota en las obras de la Exposició que 's diu Universal; falta de vigilancia deguda al enrenou que causa la construcció del camí militar, vam visitar ditas obras, á las quals no podem entrar per la porta, per no disposar de cap invitació.

En las construccions se treballa ab activitat, especialment en la gran aglomeració de barracas de fusta y sacas enguixadas que s' anomena Palau de la Industria, y en las edificacions de mahons que portan los títols de Palaus de las Arts y de las Ciencias. Tot va endavant, fins lo viaducte que ha de unir la gran extensió del Parch, ab los sorrals del fort de D. Carlos.

La impresió que vam treure de la visita, si be fou afalagadora pera 'l nostre amor propi, fou desconsoladora pera 'l nostre patriotisme. Per desgracia no 'ns havem pas equivocat, y si haguéssim de tornar á comensar la nostra campanya en defensa de Barcelona, contra los que la portan cap á la ruina y lo ridicul, obrariam de la mateixa manera que vam obrar. La tal Exposició ni será Universal, ni cosa que li sembli. Será sols una andalussada que costará la vida á la administració municipal de la nostra ciutat.

En todas las construccions hi treu ja 'l nas lo «ja pot anar,» que es característich de la nostra gent d' avuy. Lo Palau de la Industria, ab son fustam mal enjiponat y sas sacas enguixadas, que 's posan no en la forma que deurian tenir, sino en la que á cada una li dona la gana, será un «ja pot anar» en tota la extensió de la paraula. Lo mateix direm dels edificis de mahó, que si son massa bons com á provisionals, son verdaderament dolents pera definitius, de manera que com aquella dama d' una comedia castellana, podrian exclama:

¡Para esposa vuestra, poco:
para dama vuestra mucho!

Pero aixó si: uns y altres son grandíssims, immen-

sos, impossibles de omplir. Pera que aquells inacabables espays presentessin en son dia un regular efecte, á horas d' ara tots los productors catalans deurian no ocupar-se de res mes que de omplirlos, y encara no sabem si se sortirían ab la seva. Per desgracia no succeheix res d' aixó, y en lloch del entusiasme que se necessitaria, la mes espantosa fredor regna per tot arreu. Excepció feta de mitja dotzena de aquells que van á todas las Exposicions ó de compromesos per los directores de la del Parch, la gent de treball de Catalunya no 's prepara pas ni pot prepararse, per la senzilla rahó de que prou feyna te en atravesar la terrible crisis que 'ns aclapara, y la inseguretad del pervenir no li deixa humor pera pensar en luxos ni en boatos. La generalitat del públich, en vista de que no podia ser altra cosa, s' ha resignat ab la Exposició. Aquest es lo fet de la veritat, y es ben sapigut que los resignats no fan pas miracles quan se necessita entusiasme.

Una altra consideració nos ocorria. Suposavam la Exposició oberta y fins que de una manera ó altra s' habian trobat prou expositors pera omplir son immens espay, y nos deyam: ¿Quins visitants y quants li donarán animació? Los pressupostos oficials calculan que arribarán á un milió, que repartit entre los cent vuitanta dias que la Exposició estará oberta, donan un promedi de cinch mil visitants diaris. Encara que aquest càlcul resultés veritat, la Exposició semblaría un desert. Durant las horas de més concurrencia, suposant que aquesta se renovés quatre vegadas al dia, hi hauria sols un miler de visitants reunits, y en la gran extensió que vá desde la entrada del Saló de S. Joan al mar, ni s' hi veurían.

Mes, tot lo dit no es encara res. Lo que ocorre á qualsevol desapassionat que visiti las obras de la Exposició, es que Barcelona corra desenfrenadament cap á la ruina. Lo que allí 's gasta y s' escampa es abrumador, y encara es sòls una part de lo que 'ns costará la gran andalussada. Tant com lo que 's gasta dintre ó poch menos, pujará lo que se derrotxará á fora. Escala d' honor y restauració del Saló de Cent á Casa la Ciutat; arreglo de la plassa de Catalunya; subvenció al gran Hotel; monument

à Colon; altres monuments; destrossa del Parch que tindrà que referse; compra dels terrenos de Don Carlos per cent mil duros; recepcions de personas reals y altres personatjes, ab los quals se desplegarà rumbositat; pérdua dels terrenos del Palan de las Arts, que 's podrian vendre, etc., etc., etc., etc., ¿Qui es capàs de sumar lo que 'ns costará la festa? Per desgracia no es precis sumarho, puig lo resultat se enclou en una sola paraula: ¡Nos costará la ruina!

Y tot aixó ho fa Barcelona volentse, posar no ja al nivell, sino per damunt de París, Londres, Viena y Filadelfia. Totas aquestas grans ciutats van fer llurs Exposicions ab la ajuda efectiva del Estat, que va concedirlos grans subvencions á tota pérdua. Barcelona no reb més que un avens de diners del Govern, que després deurá tornarli, quan la ruina sigui completa. Al pensar en aixó no podem deixar d' exclamar: ¿Es que 'ns hem begut l' enteniment?

Lo que hem indicat es prou trist, pero no ho es menos la síntesis que vam treure de la nostra visita á las obras de la Exposició. Tenim la seguretat, de que ¡NO S' OBRIRÁ PAS LO DIA SENYALAT, Ó SIGUI LO 8 D' ABRIL!! Tanta es la nostra seguretat, que acceptem una posta ab qui vulgui ferla.

La setmana política

Es molt probable que en la próxima revista poguem consignar y ocupar-nos ya del prólech de la futura obra cómica-parlamentaria en no sabem quants actes. No esperem de tal obra res, ni tan sols divertir-nos; y en tot cas sols acrisolar més lo convenciment que tenim de que tota la qüestió política actual es pura farsa, de trama burda é indigna. Y lo que es pitxor encara, que no sabem veure entre los cuchs que 's mouhen, diguinse monárquichs ó republicans, constitucionals ó absolutistas, federals ó unitaris, la solució del mal que inevitablement nos porta á la ruina y á la mort.

Los exposicionistas tenen un nou defensor, que firma C. Azemar, lo qui en un kilométrich article que publicá en «El Mundo», lo dia 23, tracta de la Exposició Universal, posantla pels nuvols, lo mateix que á sos iniciadors.

Pasariam per alt y no contestariam al articulista ja que son escrit nos fa olor d' encárrech, mes la afirmació que dit senyor fa de que: «Lo CENTRE CATALÀ ha fet contra ella, (la Exposició) una campanya que li ha costat la vida», no 'ns permet callar. Com la suposició gratuita de haver estat tan inoportú com antipatriotich al atacar lo projecte de la Exposició, nos dona motiu no pera sa defensa, pues aquesta vindrá desgraciadament ab gran eloqüencia, sinó per sentar senzillament que lo CENTRE CATALÀ viu encara y está disposat pera quan lo fracás inevitable exposissionista vingui á senyalar á la opinió pública, avuy desgraciadament ensopida, als causants de la ruina de nostra Terra.

Respecte al patriotisme que se 'ns nega, estigui

tranquil lo articulista, que no anirem á las fonts ahont ell s' inspira pera animar son ardorós entusiasme y amor patri: per mes que lo CENTRE CATALÀ y sos socis hagin demostrat moltes vegadas que no los falta y sempre estiguin disposats á provarho.

Y ara permetins un concell lo nou defensor exposicionista. Un dels temors que lo CENTRE CATALÀ tenia quant se parlá de celebrar la Exposició Universal en aquesta ciutat, era que sortissin propagadors y defensors com lo Sr. Azemar, y si aquet Sr. vol favorir lo projecte de tan gros certámen que tan li interessa, no escríguímes ni ataquí personas y cosas; puig li succehiria lo que passa als infelissos que se empenyan en escupir á la lluna.

No 'ns ocupem avuy, per donar cabuda á documents importantíssims, de altres assumptos y los deixem pera la próxima setmana.—Z.

SECCIÓ OFICIAL

En lo Consell celebrat lo dia 25 del corrent, van ser admesos com á socs del CENTRE los Senyors següents:

D. Ricart Saladrigas.

» Joan Parellada.

En lo mateix Consell va nombrarse una comissió, formada per los Srs. Don Manuel de Lasarte, Don Bartomeu Giró, D. J. Galcerán y D. Joseph Maria Lasarte, ab l' encárrech d' estar á la mira del projectat Congrés filològich-llemosí, que 's prepara á Valencia, y de proposar al Consell lo que estimin convenient.

Barcelona 28 Novembre de 1887.

LO SECRETARI,
J. Ruíz.

Concurs-Benavent. — D' acort ab lo Sr. donador del premi que va anunciarse en un dels passats números, se prorroga fins al dia 8 del mes de Desembre lo llasso pera la admissió de treballs que obtin á dit premi.

Barcelona 30 Novembre 1887.

LO SECRETARI,
J. Ruíz.

NOTICIAS Y COMENTARIS

Lo «Butlletí del Centre Català de Tarrassa» ha publicat un número extraordinari pera fer saber á sos socs y lectors que queda disolta la Societat y sospesa la publicació del periódich. La disolució del «Centre» la anuncia en los termens següents:

«CENTRE CATALÀ DE TARRASSA.

Previament convocats en Consell General los socs del Centre Català de Tarrassa, se congregaren lo diumenje 20 dels corrents á la hora y en lo local designats al efecte, y haventse previngut que fossin los que vullguessin los reunits, tindrian forsa executiva 'ls acorts qu' en dit Consell General se pren-

guessin, exposada que fou per lo Sr. President la situació actual del Centre respecte á sas relacions ab las demás Associacions regionalistas de Catalunya, va mostrarse tot seguit l'esperit general dels socis en lo tocant á las dissensions hagudas en lo camp catalanista, aprobant lo procedir de la Junta Directiva davant d'aquellas, al conservar tots los llassos de germanó que 'ns unissen ab totas las Associacions catalanistas, defensar la idea de aquesta unió y treballar pera conseguirla en la creencia de que com «la unió fá la forsa», sols aixís adquiriria la nostra crehuada la robustés necessaria pera fer son camí, avassallant tota mena d'enemichs, ab la esperança de arribar victoriosos al cap de la jornada.

Consegüentment, donchs, y vista y reconeguda la inutilitat de nostres esforços, y en la expectativa de trovarnos aïslats, al cercar l'ajuntament de forsas, formant una altra agrupació ab distint modo de pensar y obrar de las demás, ab lo qual sols produhiriam novas confusions entre 'ls que exclusivament perteneixem al partit de la patria catalana, tots los reunits en dit Concell General unaniment acordaren la disolució del «Centre Catalá de Tarrassa», y que aquesta resolució se comunicés per medi de Butlletí extraordinari á totas las Associacions catalanistas y á quants periódichs se cregués convenient.

Aixís oficialment ho comunica lo «Centre Catalá de Tarrassa» á totas las entitats catalanistas.

Tarrasa 27 de Novembre de 1887.—Lo President, *J. Soler y Palet*.—Lo Secretari, *P. Antonell Guardiola*.

Los *ferms y purs* patriotas de la *Lliga* poden comensar á estar satisfets dels resultats que va donant la seva perturbació destructora. La seva conducta va portant l'excepticisme y la desilusió allí ahont á forsa de treball s'havia lograt fer naixer l'entussiasme. Y lo pitjor es, que damunt de las ruinas de lo que destrueixen, no son capassos de alsarhi cap obra positiva, realisant completament alló que diguérem, ó sigui que, «com los gossos del hortelá, ni lladran ni deixan lladrar.»

Per la nostra part comprenem, encara que no poguem aplaudir, la conducta dels nostres amichs de Tarrassa y d'altres punts. La conducta impotent, com filla de la enveja y d'altras malas passions, que segueixen molts dels nostres compatricis, es motiu suficient pera refredar y desanimar als que de bona fé y plens d'ilusions se n'havien vingut á ajudarnos en la nostra patriótica empresa. Nosaltres mateixos, no volem amagarho, nos sentim molt sovint abatuts, y si no fos lo deber y lo punt d'honra, tal vegada pendriam també resolucions extremes.

Per tal motiu no intentarem pas apartar als nostres amichs de Tarrassa de lo que han portat á cap. Sols los direm que, desde llur retiro, meditin lo que han fet, y las verdaderas causas que 'ls han mogut á ferho, y si arriban á persuadirse de quins son los verdaders perturbadors, sápigam que nosaltres tindrem sempre los brassos oberts, disposats á abraçarlos una altra vegada.

Una bona part dels socis del «Centre Escolar Catalanista», queixosos de la conducta dominadora y absorvent seguida per lo Consell de dita Associació, se han separat d'ella y fundat una nova Societat ab lo nom de «Centre Escolar Catalá»; tenint ja redactats y aprobats en Junta General de socis los Estatuts per los quals deuen regirse, que creyem han dut ja á la aprobació Superior.

Aquest dato junt ab lo Manifest que publiquem en lo present número estarian en son lloch pera complementar lo esplendor de la festa, llegits en lo solemne acte de la Sessió Inaugural, que per noticia de «La Renaixensa» sabem celebrarà avuy lo «Centre Escolar Catalanista» en los salons de la «Lliga de Catalunya.»

Sabem que prompte veurá la llum pública, formant un elegant volum, la colecció de poesias del conegut poeta, amich y consoci nostre, D. Antoni Bori y Fontestá. Lo llibre portará per titol «Poesias Premiadas» y 's compondrá de totas las que han obtingut distinció en los molts Certamens á que ha concorregut lo llorejat autor.

Lo Consistori dels Jochs Florals d'enguany ha quedat constituït en la forma següent:

President, *D. Marian Aguiló y Fuster*. Mantenedors, *Sr. Baró de Tourtoulon* — *D. Marcelino Menéndez Pelayo*.—*D. Angel Guimerá*.—*Mossen Jacinto Verdager*, y *D. Pau Sans y Guitart*. Secretari, *D. Joaquim Cabot*.

Hem vist que s'ha constituït ja lo Centre Catalá de Sant Sadurní de Noya, y que forman son Consell General los Srs: *D. Joan Vivé y Morera*, President.—*D. Joan Sala*, Vis-President.—*D. Joan Fornés*, Tresorer, y *D. Francisco Romeu y D. Jacinto Oliver*, Secretaris.

Vocals: *D. Llorens Mestre y D. Joseph Castelló*

Aquesta setmana la fundició tipogràfica de D. Ceperi Gorchs ha donat publicitat al tipo de la lletra bastarda espanyola en sa aplicació á la imprenta, acte molt mes important de lo que á primera vista puga semblar, perque trascendeix al terreno dels avensos artístich-industrials de nostre pays y fins entra en lo terreno económic; perque desde Gutenberg ensá res original ha produhit Espanya en materia de fundició tipogràfica, mentres que 'l fet mencionat demostra molta aptitut tant en grabar com en fondre, ja que 'ls caracters d'escriptura com son los de la bastarda espanyola es lo treball considerat com mes difícil per grabadors y fundidors de imprenta, per lo qual pocas casas del extranger s'hi dedican; en segon lloch aquest avens interessa en lo terreno económic per quant anualment passa los Pirynus, á cambi de material tipogràfic, una cantitat importantíssima, que estém segurs ha de disminuir desd'ara, además de fer despertar als fundidors espanyols rutinaris, faltats de iniciativa y acostumats á anar darrera los alemanys y francesos.

Moralment, com espanyols, hem d' alegrarnos que no sia fora d' Espanya ahont s' haji fós la lletra propiament nostra, y com á catalans podem estar satisfets de que siga á Barcelona ahont tal progrés se realisi, essent catalans tant lo Sr. Gorchs, que ha tingut l' abnegació de vencer tots los obstacles per portar á terme l' empresa, com lo Sr. Castelló grabador dels punxons.

Res direm de la manera com s' ha fet lo treball: está moltíssim be, que es com únicament deuen ferse las cosas.

L' Estat, disposant dels diners de tota la nació, també va posar á Madrid fundició tipogràfica, portant del extranger un grabador dels mes inteligents, pero avuy no queda res que recordi aquella empresa oficial, com no sigan sos crescuts comptes.

AL JOVENT ESCOLAR CATALÀ y á las Corporaciones Catalanistas

MANIFEST.

Al pendrer la ploma pera endresarvos lo pressent Manifest, es de nostre deber lo dir que sentim fonda pena d' haver de donar lo pas que avuy donem, pero com hem pensat molt en sa transcendencia ants de resoldrens á donarlo y solsament hem pres tal determini quan haviam ja acabat de posar en práctica tots los medis possibles d' avinensa, nostra conciencia resta tranquila y tota la responsabilitat delfet recau sobre los que desde l' alt lloch en que los habian colocat los vots de nostres consocis, no han volgut posposar sas miras personals al bé del Centre Escolar Catalanista, no permetent que en la Associació hi hagués qui pensés diferent d' ells respecte á catalanisme.

Los qui com nosaltres no podem sufrir lo essergovernats per temperaments arbitraris, prou hem fet, aguantant y tolerant la absorció que per part d' alguns senyors socis s' exerceix en lo que fou nostre Centre, mes si callavam y sufriam, era perquè creyam que al arribar lo dia de la renovació del Consell General y sobre tot lo cambi de Presidencia y Comissió Executiva, cambiaria la societat de aspecte entrant en nova vida de verdadera expansió y tolerancia.

Desgraciadament pera lo Centre Escolar, ja en la primera Sessió del nou Consell van seguirse las petjadas del Consell anterior y nou acte de despótica tiranía vingué á afegir un anell més á la ja llarga cadena que registra la trista historia d' una Associació, que hauria d' esser modelo de germanó pera tots los seus joves socis.

No volem aquí retraure la vida passada ó sia la del primer any de la fundació del Centre Escolar, únicament posarem de relleu sos darrers actes, en los quals motivem la crida que dirigim als nostres companys, pera constituhir una nova Societat ahont las ideas y modo de pensar de tots y de cada hù, sian degudament respectats y en la que la Direcció sia filla genuina de la expressió dels que la compongan y no lo escambell en que s' enfilin quatre atrevits, ó l' arma que amagadas mans escullin pera intentar ferir á las institucions mes altas del catalanisme polítich militant.

Fet constar aixó en descárrech de nostre modo de obrar, puig com hem dit nostre goig fora la franca unió de tots los que sentim ab noble ardor viurer en nostres cors lo sagrat foch del amor patri, passem á exposar los antecedents de la qüestió que

debatim y á dir lo perquè no estem conformes ab la marxa present del Centre Escolar Catalanista.

Lo Centre Català de Barcelona fá las elecciones de las Mesas de las Secciones durant lo mes de Maig y en Maig últim hem d' anar á buscar l' origen de la dissidencia.

Desde algun temps se notaban entre 'ls socis del Centre Català dos opinions ó tendencias que tart ó dejorn devian donar un disgust á tots los catalanistas apartats del Centre directiu del renaixement patri, tendencias que nosaltres pera entendrens y fernos entender anomenarém *conservadoras* é *innovadoras*.

Formavan en la primera divisió tots los socis mes antichs del Centre y á més aquells que havian ben comprés la idea regionalista, enclosa en la tan celebrada Memoria de la Reunió de la Llotja entregada al difunt Rey D. Alfons XII.

Militavan en la segona los que ab més ó menos justicia s' anomenan á sí mateixos element literari, tenint com á capitostos á redactors de la «Renaixensa» y del «Arch de S. Martí.»

Los primers, satisfets de la marxa del Centre y dels bons resultats que anava donant sa política expansiva y son temperament de tolerancia, defensavan la continuació de la via empresa; los segons, queixosos de tal conducta y no amagant sas ideas separatistas, abogavan pera que lo Centre Català abandonés sas tradicions y fés una política mes exclusivista.

Arribat lo dia de la lluyta presentaren uns y altres candidaturas y foren disputadissimas las elecciones de las mesas de Sección, pero ab tot y aixó los que 's deyan innovadors sols van arribar á tenir 8 llochs en lo Consell General. No per aixó van donarse per venuts los partidaris del exclusivisme separatista, y treballaren desesperadament pera obtenir la victoria lo dia en que, reunit lo nou Consell, se procedís segons Estatuts al nomenament de la Comissió Executiva, entitat directora de la Associació.

Un aspecte animadíssim presentava la sala de Sessions lo dia en que lo Consell d' enguany se reuni pera pendrer possessió y nombrar mesa, puig que segons datos presos del Centre Català, dels 45 consellers representants de las 9 secciones del esmentat Centre, 42 van concórrer á la reunió y dos d' altres excusaren per ocupacions llur assistencia al acte, essent lo que feya 45, ausent de Barcelona. Era segons sabém la primera vegada que dit Cos deliberant se reunia en plé. (Donem aquestos datos pera que es vegi que l' assumpto va despertar interés y que lo resultat de dita Sessió va esser per voluntat de la gran majoria del Centre.)

Fidels á sos principis de bona llibertat y tolerancia, los representants de la tendencia que anomenem *Conservadora* admetian en la candidatura presentada per ella pera formar la futura «Comissió Executiva» á dos de la candidatura que 's deya separatista per sos mateixos autors.

Los adversaris ó *innovadors*, absolutistas per temperament, no transigiren de cap manera y 's mantingueren fermes en sostenir la per ells acordada, quin triomf significaba un cambi de frente en la marxa empresa per la Corporació desde sa fundació.

Moments ants de la votació despertaren recels en l' ánim d' alguns consellers, la conducta y maneras ab que va espressarse un dels candidats á la Secretaria General, quina victoria era fins aquell moment segura per esser acceptada per los representants de abduas tendencias; recels que donaren lloch á la presentació d' una proposició incidental firmada per 32 consellers que si no recordem mal, deya poch més ó menos lo següent:

«Lo Consell General en l' acte solemne de pen-

drer possessió del seu càrrech promet y afirma que accepta de bon grat y reconeix com a bons lo programa polítich acordat per los consells anteriors y que vá enclós en la Memoria elevada al Rey D. Alfons XII per la memorable reunió de Corporacions tinguda en la Llotje de Barcelona.»

La presa en consideració de tal proposició vá esser briosamente combatuda per lo grupo separatista y aixó valgué que al acte fós eliminat de la candidatura, un dels adversaris, acceptat per bona amistat y condescendencia, per los que estaven en majoria, com tot seguit va poguerse veurer per la consegüent derrota del candidat Sr. Folguera, que á la vegada que soci del Centre, era també soci y conseller influent del Centre Escolar Catalanista.

Hem arribat ja allí ahont volíam; es á dir, á posar de manifest devant de nostres companys escolars, la verdadera causa de la dissidència existent avuy entre lo Centre Escolar y lo Centre Català, causa, que no 'ns costaria, si volguéssim, pas molt de demostrar, que es la que engrandida, ha dut tota la escisió al camp catalanista y una de las originarias del naixement de la «Lliga de Catalunya.»

Poch després d'aquestos aconteixements y convalecent encara d'una malaltia que desde molts dias patia, (impedintlo sortir de casa), se presentá en lo Centre á pendrer possessió del càrrech de President pera 'l que havia estat reelegit, lo il·lustrat y convenent catalanista, autor del únich llibre de doctrina particularista publicat fins alashoras en nostra terra, D. Valentí Almirall.

La dissidència si bé no havia encara pres fesomia especial, existia ja donchs avans de la presa de possessió del Sr. Almirall, anava per los que 's consideraven vensuts prenent cos cada dia mes visible y únicament s'aguardava un incident per menut que fós pera plantejar la escisió.

En lo discurs presidencial de la dita presa de possessió, van creurer los socis dissidents del Centre, trobar la barra encesa en que pera son salvament, no vacilaria d'agafarse lo que s'ofega per moments, y prengueren com á motiu formal de sa ruptura ab lo Centre, la opinió personal vertida per lo President, en son discurs, respecte als matisos que hi há y pot haverhi en lo catalanisme polítich.

Pero no gosant élls á fer una oposició franca exposant son modo de pensar dintre lo Consell General del Centre Català, van recordar que alguns de ells tenian representacions múltiples en lo camp catalanista y van recorrer á fer ús d'arma tal, per considerarla la mes adecuada als propòsits que se havian format.

Los convenia que algú, que no sembles ells, comensés la bullanga y designaren pera tant trist paper al «Centre Escolar Catalanista,» aprofitant las representacions múltiples de que hem parlat fá poch, ja que alguns dels que havian sigut fins aquells moments Consellers del Centre Català y donats de baixa del espressat Centre per expressa petició d'élls, exercian càrrechs molt importants (un d'ells la Presidencia) del Centre Escolar.

Lo Consell del Centre Escolar Catalanista se reuni y donantse per aludit de las paraulas que dirigintse al jovent del Centre Català, digué son President, aconsellantlos no fossin intransigents, puig que lo temperament absolutista es impropí de la gent jove de si amiga de la llibertat y expansió; vá volguer contestar á tals consells que ningú al Centre Escolar havia donat, y aparegué al públich lo primer document oficial que trayent á llum cuestiones purament interiors, es lo punt de partida de tots los passos falsos que s'han donat en tan delicada com enutjosa cuestió.

Pero lo tal document no produí tot l'efecte que

s'esperaba, mercés á la sensata y rasonada contesta que meresqué per part del Sr. President del Centre Català, que com lo document provocador, suposem coneguts de nostres llegidors y no copiem pera no cansarlos, bastant unicament dir, que lo Sr. Almirall en sa contestació al Centre Escolar diu que éll está tant conforme ab lo esperit y lletra del document aludit, que no vacilaria en posarhi al peu la firma seva, com tampoch dubta de que lo firmarian la totalitat ó casi totalitat dels seus consocis del Centre Català.

¿Qué podia desitjar mes lo Centre Escolar?

A ben segur que tal resposta l'haguera omplert de noble satisfacció si hagués obrat ab independencia y consultat la opinió tota dels seus socis. Pero com desgraciadament no vá ferho, continuá essent la joguina y arma escullida per los dissidents del Centre Català, y no vá faltar qui proposá en lo Consell replicar com se mereixia la concreta y amistosa carta del Sr. Almirall.

Si tal no vá ferse pot atribuirse á dos causas; la primera (y 'ns plau poder consignarho,) fou per haverse aixecat en lo Consell alguna veu fent notar que no tenia altra réplica que las gracias, un document com lo que s'acabava de rebrer; la segona, la de que los autors de la dissidència tal vegada tenian ja escullida una nova victima pera inmolat en aras de sa soberbia.

Y á fé que aixó no vá tardar en demostrarse. Present peu de la contestació donada als escolars per lo President del Centre Català, seguí lo moviment de protesta la Sucursal del Centre Català en Sabadell y si examinéssim á fondo la cosa, tornariam á trobar alló que deyam de las representacions múltiples, es á dir preparant y executant la cosa un Sr. ex-conseller ja del Centre Català,—conseller influentíssim encara del Escolar, conseller arreglador y desballesador del Centre de Sabadell,—redactor del «Arch de S. Martí y encara potser mes cosas dintre del actual estat del catalanisme.

¡Som tans joves com éll, pero no envejem pas sa gloria!

Si volguéssim anar seguint la historia de la actual dissidència, estem segurs que trobaríam en lo Masnou y fins á Reus, lo mateix que en lo Centre Escolar y en Sabadell; pero com no interessa pera nostre objecte, fem punt y apart.

Las relaciones oficiales y de bona amistat entre lo Centre Català y lo Escolar á judicar per la darrera comunicació emanada del primer, havian donchs justificadament de ser bonas y aixís ho créyam gran part dels socis del segon, quan la mes complerta desilusió ha vingut darrerament á posar clara davant nostres ulls la nua realitat.

Tan bon punt la dissidència vá pendrer color y forma arredonida, fundant la «Lliga de Catalunya», van rebrer una carta circular del «Centre Escolar» en la que sos directors nos feyan saber que la Societat cambiava de local passant desde aquell dia per acort de son Consell, á viurer en lo de la nova Associació, abandonant lo del Centre Català; circular ab la cual no podém estar conformes ni ab son fondo, ni ab sa forma, altament inconvenient, com tampoch respecte al modo com lo esmentat acort fou prés.

Lo Centre Escolar, que vá neixer y creixer baix la paternal protecció del Centre Català y sense lo amparo del que, no tindria encara avuy vida, devia per aquesta sola rahó guardar ab son protector tota lley de consideracions y únicament abandonar son local en lo cas de trobarse ab prou vigor pera formar familia independent, y encara en aquest cas, fer constar son agrahiment envers la Corporació que li ha-

via donat vida y ajudat á sa nutrició primera. Aixó es lo que procedia y creyém que també podia ferse fins si en realitat fossen certs los fets que la Circular que analisem imputa al Centre Catalá. Y en aquest supost, tenim de dir que lo modo com se prengué lo acort, no 'l considerem legal.

La mateixa Circular fa entendre que no 'ns comunicau únicament un senzill cambi de casa, sino un *cambi de frente* passant á robustir als dissidents de la «Lliga»; y resolució de tanta gravetat merexia consultarse á tots los socis en reunió general extraordinaria cridada al efecte. Pero los avans socis del Centre Catalá y del Escolar, passats á la «Lliga de Catalunya» van veurer que tenian élls, la *paella pel manech* (1) y van voler fer la truita á gust seu. En lloch de cridar á reunió general, cridaren únicament lo Consell en lo que fins sabent que hi tenian majoria, no van marginar las papeletas de convocatoria expressant los assumptos que en la Sessió devian tractarse, com es costum y llei de ferse y com s' havia vingut fent en cuestions de molta menor importancia. No sabém lo perque, (tal vegada per lo intempestiu de l' hora fixada pera la reunió) mes lo cas és, que no pogué verificarse sessió, per falta de número de Consellers y als pochos dias era de nou cridada reunió de segona convocatoria, que tampoch expressava lo únic objecte de la crida.

De 17 membres de que constaba lo Consell, varen acudir de 6 á 7 y aprobaren la proposició de cambi de casa y la carta circular que han rebut tots los socis. Y encara d' aquestos, un d' élls President de la Secció de Medicina y firmant del present Manifest, va abstenirse de votar, puig ausent part del istiu de Barcelona, alegá que no podia en conciencia donar son vot ignorant com estava de las causas que motivaban aquella important resolució.

Acabá la seva desgraciada gestió lo primer Consell del Centre Escolar, y comensaren las eleccions ja instalats en lo local de la Lliga. Com hem dit al comensar, abrigavam la esperansa de que la renovació de Consell y sobre tot lo cambi de Presidencia cambiaria l' aspecte de la Societat, si bé que ab los darrers aconteixements explicats, comensavan ja á decaurer nostres ánims.

Lo nou Consell fou nombrat y lo Sr. Verdaguer y Callís substituí al Sr. Claramunt en lo lloch presidencial.

En virtut de tot lo que fins aquí portem manifestat, alguns del nous consellers firmants del present document que representavan en plé á la Secció de Medicina, puig que feya no mes de 8 á 10 dias que havian sortit nomenats per la gran majoria de dita Secció, obrant per impuls propi y á instancia de molts de sos companys van presentar en la Sessió de Consell immediata á la de presa de possessió, una atenta y rasonada proposició, en la que apoyantse en varis dels arguments que portem aduhits demanaban la revocació del acort pres per lo Consell anterior en sas postreras horas de domini.

Gran fou nostra sorpresa y nostra pena al veurer que sense guardar tant sisquera la mes essencial práctica de tolerancia y companyerisme, lo Consell rebutjava la proposició, no permetent ni tant sols que se discutís, puig que ni la vá voler pendrer en consideració!

Lo Sr. Verdaguer inaugurava son manat tant dignament com s' havia dut lo seu antecesor.

Mes pera major vergonya del nou Consell y del centre que tiranisa, una nova disposició digna de un Sultan, resolgué pendrer, á fi de fer solemne escarment dels que havian gosat aixecar sa veu en contra lo modo d' obrar de la *camarilla* dominadora. Los convenia escombrar destorbs y no 'ls agradava

hi hagués qui los despertés ab sa presencia un viu y constant remordiment? Com tréuersels de sobre? Van aconsellarse de segur ab gent de cabell blanch, y sortiren del pas.

Quatre ó sis amichs, pera servir de comparsa, á n' élls may los faltan y aquestos van presentar una preposició al Consell, demanant la expulsió dels *réprobos*, proposició que anava á ser votada desseguida, si no hagués produhit un esplet de indignació en lo pit del jove Secretari general del Consell, senyor Payá, que usá ab ardor de la paraula en contra, y digué que tota la rahó assistia als dignes companys quina expulsió se demanava.

Los generosos esforços del Sr. Payá, foren batre en ferro fret; conseguint únicament fer aixecar al Sr. Freixa y Cos (un dels de *representació multiple*), Secretari general de la Lliga de Catalunya y conseller del Centre Escolar, lo qui ab violencia demaná al Consell, fés extensiu lo decret de expulsió, al Sr. Payá per haverse atrevit á defensar als acusats; á lo que nostre company contestá, que juntava los seus prechs als del Sr. Freixa pera que aixi 's fés, donchs que considerava honrós lo tal decret pera éll, donat lo modo com acabava de guanyarlo.

La proposició fou aprobada per unanimitat, salvantse lo Sr. Payá per la *generositat* del President.

Afguns dias després rebian los considerats revoltosos, la comunicació que copiem textualment.

CENTRE ESCOLAR CATALANISTA

Secretaria general.

Per trobarse comprés en la 2.ª part del article octau dels Estatuts, (1) lo Consell General reunit en Sessió extraordinaria lo dia 11 del corrent acordá expulsarlo d' aquest Centre.

Lo que comunico á V. pera son coneixement y efectes.

Deu Guard á V. molts anys.

Barcelona 12 Novembre 1887. LO SECRETARI,
E. Moliné.

Hi ha lo sagell de la Societat.

D' aquesta manera tan arbitraria han sigut trets del Centre Escolar lo President, Vis-President y Secretari de la Secció de Medicina, y si poguessem presentar al públich lo llibre de matricula de tal Associació, veuriam que anteriorment á nosaltres, han sigut expulsats molts joves de válua, per lo gros delict de proposar en lo Consell projectes ó exposar opinions, contrarias á las del grupo dominador y tant ó mes beneficiosas pera la idea catalanista que las dels Srs. que s' han apoderat de la direcció social.

Arribats á tal extrem creyem y sostenim, que lo actual «Centre Escolar Catalanista» no respon als fins pera 'ls quals fou creat, y aixequem nova bandera pera que tots aquells de nostres companys de facultat major y carreras especials, que sentin en sos pits l' amor á Catalunya, acudin á reforçar nostras filas, fundant una Associació que baix lo lema de «Pátria y Estudi» ompli lo noble objectiu que devia cumplir lo avuy existent Centre Escolar Catalanista.

La Comissió organitzadora queda instalada en lo local del «Centre Catalá», Passatge del Crèdit, 7, 1.er ahont de 5 á 7 de la tarde rebrá las adhesions dels seus companys d' aula y los enterará detalladament de tot lo referent á la fundació de la Societat que projectem
Barcelona 30 Novembre 1887.

La Comissió organitzadora.—ADOLF ROS.—RICART JANSSENS.—JOSEPH PAYÁ.—JOAQUIM OMS.—JOSEPH ALDAVÓ.

(1) Lo soci que perjudiqui á la Societat, podrá ser donat de baixa per lo Consell General.

(1) Frase del alashoras President Sr. Claramunt.

SECCIÓ D' ANUNCIS

TALLERS

DE

FUNDICIÓ DE FERRO Y BRONCE

Y CONSTRUCCIÓ DE MÁQUINAS

DE

VALLS GERMANS

Carrer Campo Sagrado, 19, ensanche S. Antoni

BARCELONA.

D. VALENTI ALMIRALL, desde principis del any corrent, ha tornat á obrir son despaig de advocat, especialment pera consultas, juntas, tranzaccions, apelacions y judicis orals.

Horas de despaig de 10 á 12 del mati y de 2 á 4 de la tarde.

Carrer de la Princesa, 25, 2.º

LO CATALANISME

per V. Almirall.

SEGONA EDICIÓ (ECONÓMICA)

Preu 2'50 pessetas.

Se ven á las principals llibrerias. Los Senyors socis del Centre de dins y de fora de Barcelona, que vulguin adquirirne mes d' un exemplar, los obtindrán á preu de llibreter, ó sigui á 2 pessetas dirigintse directament al autor.

I AL BRUCHI

Botiga de marchs y cuadros daurats.
Oleografias, estampas y gravats.
Fábrica de transparents. Venta al en grós y á la menuda.

TALLER DE ARGENTIUTAT CRISTALLS PERA LLUNAS DE MIRALL

Portaferriassa, 10.-Barcelona.-Petrizol, 17.

COLMADO DEL CRÉDITO

Passatge del Crèdit, 5.

Casa especial en formatjes del pais y extrangers.
Conservas de carns, peix, fruitas y verduras.
Gran dipòsit de Champagne frances.
Representació de vins de Jerez.
Vendas al por major y menor.

IGRAN ÉXIT! obtingut per lo paper de fumar «PLANAS»

Las inmillorables condicions d' aquest paper li donan un envejable crèdit y son sa major recomendació.

Se troba de venta en tots los estanchs, kioscos y demás llochs de costum.

Depòsit: Unió, 2.

Poesía del Regionalisme

Discurs llegit en la inaugural del CENTRE CATALÀ del any corrent, per son President.

Un quadern (tiratge á part del Butlletí).

Preu, pessetas 0'25.

CARME,—40 Y HOSPITAL,—26.

SASTRERÍAS ECONÓMICAS

DE

MIQUEL FORTÚNY.

Vestits complers, de 20 ptas. avant.

Abrichs gavans, de 20 » »

Capas, de 35 » »

Vestits pera nens de totas edats y de tots preus.

L' Espagne telle qu' elle est, per V. Almirall. Edició de París, (Nouvelle Librairie Parisienne.)

Preu á Paris, Frs. 3'50.

Llibrerias de Verdaguer y Piaget, Rambla del Mitj.

PRODUCCIO DIARIA

DEU MIL KILOS DE PAPER

BALDOMERO LLOPIS GUIX

Representant de la casa Olalde y C.^a

DEPÓSIT Y DESPATX

Cervantes, 3. BARCELONA.

Papers pera imprimir litografiar y embalatje

Sobres y paper pera escriure.

JOSEPH GÁLGERAN MONTANER

Passatge del Crèdit, 6, 4.^{rt}

Despatx d' assuntos judicials.—Realisació de crèdits de difícil cobro.—Administració de fincas.

DE 9 A 11.

JAUME DAMIANS

SASTRE DE MIDA

Carrer Nou de Sant Francesch, 5, 2.^{on}

Sessió inaugural del Centre Catalá, del any corrent (1887-1888).

Bulletí, contenint la Memoria, Poesías y Discurs presidencial.

Preu, pessetas 0'50.

GRAN FÁBRICA DE LICORS

DE

TARRAGÓ Y C.^A

4, Carrer Aurora, 4.

Gran fábrica de corretjas pera máquinas

Y TOTA CLASE DE GUARNICIONS PERA CABALLERÍAS

DE

MANUEL ROCA

RIERETA, N.º 23.

FABRICA DE SABÓ DE TOTA CLASSES

y depósit d' olis refinats

DE

ALBERT CARBO

Fábrica y despatx, JUNQUERAS, 4.

Venta en grós y á la menuda.

JOSEPH RUIZ.

ENCUADERNADOR. Rull, 2

Encuadernacions de luxo y sencillas

Llibres ratllats pera 'l comers, Mostruaris
albums, etc., etc.

Cronicas Catalanas.

Crónica del rey en Pere é dels seus antecessors passats, per Bernat Desclot. un tomo de 384 planas, 6 pessetas.

Crónica del Rey en Pere IV lo Ceremoniós ó del Puyalet, escrita per lo mateix monarca—Relació sumaria de la antiga fundació y cristianisme de la ciutat de Barcelona, per Esteve Gilaber-Bruniquer. Las duas crónicas forman un tomo de 416 planas, 6 ptas.